

EKONOMI
Ekonomichef
Håkan Larsson

KOMMUNSTYRELSEN
2025-01-27

Hemställan om revidering av Käppalaförbundets förbundsordning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige beslutar att godkänna ändring av § 14 Lån i Käppalaförbundets förbundsordning enligt tjänsteutlåtande daterat den 26 november 2024.
2. Kommunfullmäktige beslutar att godkänna att ny förbundsordning gäller från och med den 1 april 2025.

Sammanfattning

Käppalaförbundet har efter beslut i Mark- och miljööverdomstolen fått tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet för att rena medlemskommunernas avloppsvatten. Täby har varit medlem i förbundet sedan start och ägarandelen uppgår 2023 till 12,2 procent. Tillståndet medför stora investeringar i det befintliga reningsverket. Utöver detta är behovet av reinvesteringar i verksamhetens anläggningar stort. Förbundet har under 2023 och 2024 utvecklat en ny metodik vilken bättre ska identifiera reinvesteringsbehoven samt hanterar riskerna kopplat i framtida investeringsprojekt.

Förbundets nya bedömning av de framtida investeringsbehoven resulterar i en betydligt högre nivå än tidigare bedömningar. De scenarios som beräknats resulterar i ett maximalt upplåningsbehov på 7 400 mnkr (mot tidigare 3 400 mnkr).

Käppalaförbundet hemställer den 12 november 2024 i en skrivelse att Täby kommun som medlem i Käppalaförbundet godkänner att förbundsordningen § 14 Lån ändras och tillåter en upplåning till maximalt 7 400 mnkr och att ändringen gäller från och med den 1 april 2025.

Ärendet

Bakgrund

Käppalaförbundet är ett kommunalförbund med 11 medlemmar. Den huvudsakliga uppgiften är att omhänderta och rena medlemskommunernas avloppsvatten. Täby har varit medlem allt sedan förbundet bildades 1957. Täbys andelstal i förbundet uppgår 2023 till 12,2 procent. Andelstalet fastställs varje år i samband med årsredovisningen och bygger på summan av kapitalkostnaderna som respektive kommun betalat in till förbundet från det att kommunen varit medlem i förbundet.

För att säkra framtida reningskapacitet och att man inte överskrider gällande verksamhetstillstånd på 700 000 personekvivalenter initierade förbundet ett arbete år 2008 med att söka tillstånd för utökad verksamhet. Målet är att verket ska kunna hantera 900 000 personekvivalenter år 2040. Käppalaförbundet har efter beslut i Mark- och miljööverdomstolen fått tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet för att rena medlemskommunernas avloppsvatten. Tillståndet medför stora investeringar i det befintliga reningsverket.

Enligt förbundet är behovet av reinvesteringar i verksamhetens anläggningar stort. Det finns flera delar som inte underhållits sedan byggnationen på 1960-talet och 1990-talet. Man menar vidare att det genomfördes stora upprustningar av den tekniska utrustningen under 1990-talet men att denna utrustning har antingen bytts ut eller är i behov av utbyte på grund av uppnådd teknisk livslängd. Investeringarna har under en lång period varit lägre än avskrivningarna. Detta har enligt förbundet givit låga kostnader och därmed låga medlemsavgifter men också bidragit till en växande underhållsskuld.

Gällande finansieringsmodell

Enligt Käppalaförbundets finanspolicy är tillåtna kreditgivare: svenska banker, hypoteksinstitut, försäkringsbolag, pensionsfonder, kommuner samt utländska banker och kreditinstitut.

Sedan 2022 ska förbundet i första hand finansiera sig genom så kallade ägarlån (dvs. upplåning via medlemskommunerna). Ägarlån har bedömts som det mest ekonomiskt fördelaktiga och ska gälla både den lånevolymen som är kopplad till kommande investeringar och till den som avser omsättning av befintliga lån. Lånen löper med tre månaders räntebindning med ett påslag om 0,20 procent över tre månaders STIBOR¹. Marginalen är tänkt att inkludera kommunens kostnader för hantering av egen finansiering och administrativa kostnader.

Hemställan

Käppalaförbundets fullmäktige beslutade på sitt sammanträde den 5 november 2024, § 24, att till medlemskommunerna hemställa om en utökad låneram för Käppalaförbundet med 3 250 mnkr till sammanlagt 7 400 mnkr.

Käppalaförbundet hemställer den 12 november 2024 i en skrivelse att Täby kommun som medlem i Käppalaförbundet godkänner att förbundsordningen § 14 Lån ändras och att ändringen gäller från och med den 1 april 2025.

Förbundets förslag till förändrad § 14:

Till anskaffande av erforderliga medel för förbundets verksamhet äger förbundet uppta lån. Härvid ska iakttas, att sammanlagda lånesumman inte vid något tillfälle får överstiga 7 400 000 000 kronor. Upptagande av lån till högre belopp än som här angetts får dock ske, om samtliga medlemskommuner det medger i särskilt beslut.

Förbundets styrelse får ej besluta om att påbörja budgeterade investeringar vars finansiering ej ryms inom aktuell låneram de närmaste tre åren, om inte godkännande av medlemskommunerna medgetts i särskilt beslut enligt första stycket.

Kraftigt reviderade investeringsbehov

Enligt § 13 i förbundsordningens ska förbundet upprätta en investeringsprognos för de kommande 15 åren. Denna ska redovisa hur de pågående och planerade investeringarna påverkar förbundets framtida låne- och avgiftsbehov.

Enligt tidigare bedömningar uppskattades investeringsbehovet för åren 2023-2028 till 3 000 mnkr.² Under 2023 stod det dock klart att denna metodik inte gav rimliga resultat i ett läge av högre nivåer på inflation och ränta. Förbundet

---

¹ STIBOR (Stockholm Interbank Offered Rate) är en referensränta som vanligen används i finansiella kontrakt avseende svenska kronor med rörlig räntebindning. De utgör ett genomsnitt på den ränta som affärsbankerna ställer till varandra för utlåning.

² Käppalaförbundet, presentation vid förbundsfullmäktige 2023-05-30

konstaterar därmed sammanfattningsvis att de inte lyckats uppskatta de kommande investeringsnivåerna på ett korrekt sätt. Förbundet har under 2023 och 2024 därför utvecklat en ny metodik vilken bättre ska identifiera reinvesteringsbehoven samt hanterar riskerna kopplat i framtida investeringsprojekt. I budget 2025 med plan 2026-2027 uppskattas investeringarna till 2 829 mnkr. Det är mer än en dubbling jämfört med tidigare planer för samma år.

Förbundets simulering av de framtida investeringsbehoven resulterar i en betydligt högre nivå än tidigare bedömningar. De åtta olika scenarios som beräknats resulterar i ett maximalt upplåningsbehov på 7 400 mnkr (från medlemskommunerna).

Ekonomiska överväganden

Täbys andel av utökningen av låneramen på 3 250 mnkr uppgår till 398 mnkr. Efter utökningen kommer Täbys totala förpliktelse uppgå till 906 mnkr. Kommunens påslag enligt gällande finansieringsmodell ökar i motsvarande grad.

Att låna ut medel innebär alltid en risk och hamnar förbundet i ekonomiska trångmål blir det ägarnas gemensamma ansvar att lösa dessa.

Käppalaförbundets verksamhet finansieras till största delen av årsavgifter från medlemskommunerna³. Täby kommun debiterar sedan anslutna fastighetsägare för omhändertagande av spillvatten som en del i VA-taxan. Spillvattnets del av taxan utgör knappt 25 procent.

I Täby är principen för VA-verksamheten är att den ska vara 100 procent taxefinansierad. Uppstår det ett behov av ökade årsavgifter i Käppalaförbundet medför det ett behov av höjd VA-taxa i Täby kommun.

Kommunledningskontorets bedömning är, bland annat utifrån kommunens möjlighet till att justera avgifter, att en utlåning till Käppalaförbundet innebär en sammantaget låg finansiell risk.

Förbundet har nu utvecklat sin metodik för att bättre uppskatta framtida investeringsutgifter vilket är positivt.

---

³ För detaljer se § 15 i förbundsordningen
https://www.kappala.se/globalassets/om-kappalaforbundet/kappalaforbundet_forbundsordning_2023_tga.pdf

Utöver detta har kommunledningskontoret inga synpunkter och förbundets hemställan om en utökad låneram bör kunna godkännas.

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Håkan Larsson
Ekonomichef

Bilagor

1. Hemställan om att ändra § 14 Lån i Käppalaförbundets förbundsordning, 2024-11-12
2. Investeringsbehov, låneram och revidering av förbundsordningen
3. Bilaga 1 Utvärdering av utbyggnadsalternativ ver 2
4. Bilaga 2 Projektkort Yttre anläggningar
5. Bilaga 3 Projektkort Anläggningar för vattenrening, slam- och gashantering
6. Bilaga 4 Projektkort Teknisk försörjning inkl. fastighet
7. Bilaga 5 Drivkrafter för investeringsprojekt
8. Bilaga 6 Beräkningsvärden per projekt
9. Bilaga 7 Figurer

Expedieras

Käppalaförbundet

Controllerchef Anna Hellberg

Redovisningschef Lena Fahlander